

Hur skall motorsprutor förvaras, kanske i malpåse?

Av Civilingenjör Uno Arild

Nej, nu går skam på torra land. Brandsprutor skall väl alltid vara klara för omedelbar aktion. Ja, naturligtvis, men det finns trots allt olika grader av beredskap.

Under förra världskriget upplades en avsevärd reserv av motorsprutor och brandredskap, och nuvarande orosläge motiverar en ytterligare utvidgad beredskap, vilket gör att på en hel del orter i landet ett efter fredsförhållanden avsevärt överskott av motorsprutor finnes. Dessa sprutor skola med kort tidsfrist kunna ställas i ordning för aktion, men skola under lagringstiden vara preparerade på sådant sätt, att de ej taga skada av rost och annan korrosion.

Det är emellertid ej endast sprutor uppställda för långtidsförvaring, som kräva preparering. Det är ej ovanligt, i varje fall ej vid de större brandkärorna, att sprutor stå uppställda i två till tre olika beredskapsstadier:

- 1) för första och andra utryckningsberedskap,
- 2) för reserv för materiel under reparation,
- 3) för civilförsvarsberedskap.

De sprutor, som stå i direkt utryckningsberedskap, måste givetvis alltid vara preparerade för omedelbar aktion. För brandkärer med ett fåtal utryckningar per år måste behandling, provkörningar och kontrollstarter ske på annat sätt än vid brandkärer med större utryckningsfrekvens. Tyvärr är detta ett förhållande, som ej alltid beaktas.

Reservsprutor behöva vanligen ej stå färdigställda för omedelbar aktion, men böra dock kunna göras startklara på en eller annan timma och kräva periodisk kontroll.

Den tredje kategoriens sprutor, uppställda i civilförsvarsberedskap, skola kunna lämnas utan periodisk kontroll, men böra trots detta kunna ställas i utryckningsberedskap på ett fåtal timmar.

Sprutor i utryckningsberedskap.

I trots av att frågan i rubriken: "Sprutor i malpåse?" närmast hänсыftar på långtidsförvaringen av sprutor, sparas denna behandlingsmetod till sist, då nog preparering och skötsel av de utryckningsberedda sprutorna har största intresset.

I den "Instruktion för motorsprutskötare", som utgivits av Svenska Brandkärernas Riksförbund, ävensom i de skötselöreskrifter, som lämnas av sprutillverkarna, återfinnas de generella reglerna för de åtgärder, som skola vidtagas för att hålla en spruta klar för start och körning.

Det kan kanske anses mindre nödvändigt att här upprepa, vad som angives i dessa instruktioner, men det är en sak, som dock kräver ett extra understrykande. Det gäller kontrollstarterna. I framlidne riksbrandinspektör Per Lund-

grens "Instruktion för motorsprutskötare" står följande:

"Det vid brandkåren i regel förekommande sättet att dagligen starta motorsprutorna och låta dem gå en liten stund kan ej rekommenderas, såvida ej motorn får gå så länge, att den blir ordentligt uppvärmd, vilket ej lämpligen låter sig göra med de vid de mindre brandkåren förekommande sprutmotorerna, då dessas kylsystem i regel äro tömda. Innan motorn blir ordentligt uppvärmd, kondenseras nämligen den i den insugna luften befintliga vattenångan och avsättes i form av vattendroppar i cylindrar, avloppskanaler och ljuddämpare. Genom att kondensatet upptager svavelsyrlighet ur förbränningsgaserna förorsakar det, om det ej genom upphettning avlägsnas, frätningar, som på relativt kort tid kunna åstadkomma avsevärda skador i motorn."

Bild 1.

Tyvärr är det nog så att vid många brandkåren försummas att motorerna skola köras varma vid de dagliga, veckoliga eller månatliga kontrollstarterna. Detta sker säkerligen fullt medvetet, men i delvis missriktad omtanke.

Endast om sprutan anslutes till brandpost eller får suga vatten från öppet vattentag, är det tillrådligt att köra motor och pump någon längre stund utan att särskilda åtgärder vidtagas. Det är nog denna omständighet som förorsakar, att sprutskötarna dra sig för att vid

kontrollstart av motorn endast låta denna arbeta några sekunder upp till $\frac{1}{2}$ —1 minut.

Bäst är, att vid kontroll av en motorspruta ej inskränka denna endast till motorn, utan även låta den beröra evakuering och all annan manövrering.

Sker kontroll endast en till två gånger per månad, bör arbetet ej bli betungande.

Sker kontrollstart av motorn utan att pumpen samtidigt tages i bruk, bör före starten såväl motorns kylvattensystem som pumpens inre fyllas upp med vatten. Sker detta, kan motorn utan risk för överhettning och iskarningar köras i åtskilliga minuter. Om motorns kylmantel ej är sammankopplad med pumpens värmemantel eller särskild kylare, blir kylvattenkvantiteten ringa. Härvid kan riskeras, att kylvattnet kommer i kokning. Detta innebär dock endast, att temperaturen i kylmanteln går upp till 100° eller möjligen något däröver. Som nämnts bör även pumpens inre före starten av motorn fyllas med vatten, eljest riskerar man att tätningsytorna mellan pumphus och skovelhjul gå torra och skära. Samma förhållande kan uppträda även i tätningen mellan pumpaxelns distanshysla och mellanväggen.

En metod, som tillämpas för att förhindra eller förminska risken för iskarningar i dessa tätningsytor, är att i pumpen hålla en kvantitet smörjolja och därefter köra runt pumpen så att oljan får tillfälle tränga in mellan tätningsytorna och där bilda en oljefilm. Förfar man på detta sätt, måste man dock noggrant tillse, att huvudparten av oljan tappas av. Man kan nämligen eljest riskera, att vid evakueringen oljan blandas med luft och vatten till en oljeemulsion, som verkar förhindrande eller försvårande för snabb evakuering.

Det är ej alla sprutor uppställda i första beredskap och för omedelbar uttryckning, som i praktiken komma i flitig användning. Rostangrepp och annan korrosion är därför ej ovanligt, såväl på utvändiga metalldelar som i motorns cylinderlopp och lagergångar. Detta är ett förhållande som är särskilt vanligt hos sprutor uppställda vid havsbandet eller invid industricentra, där atmosfären är förorenad av rök och gaser.

Till skydd mot dylik korrosion och rostbildning finnes numera en hel del olika typer av oljor och kemikalier. För användning inuti förbränningsmotorer kan rekommenderas exempelvis Tectyl 508 eller Ensis Oil 411 och 412. Förutom att dessa oljor äro rostskyddande äro

de också smörjande. Start av motorn kan sålunda ske utan att skyddsoljan först behöver avlägsnas. Ensis Oil 411 och 412 kan t. o. m. med fördel användas under den första inköringstiden för motorn. Skyddsoljan är löslig i vanliga typer av smörjolja eller vanliga kolväte- och naftaföreningar.

Om en motorspruta står uppställd för omedelbar utryckning, bör i motorns vevhus givetvis vara ifyllt vanlig smörjolja av lämplig typ. Däremot kan rekommenderas, att de övre cylinderns besprutas med en mindre kvantitet skyddsolja, varefter motorn drages runt för hand.

Reservuppställda sprutor.

En motorspruta uppställs i reserv eller för långtidsförvaring kan behandlas på så sätt att skyddsoljan i vanlig ordning ifylles vevhuset och motorn rundköres i ca 5 minuter. Därefter besprutas de övre cylinderns något med skyddsolja och motorn kan lämnas utan tillsyn under avsevärd tid. Tillverkaren av Ensis-oljorna anger, att dessa ge gott skydd mot stark fuktighet, saltvattenångor och syrahaltiga förbränningsgasar.

Bland nya metoder att skydda maskiner och maskindelar mot rost och korrosion märkes denna metoden med dicyklohexaminnitrat-preparerat papper, i vilket detaljerna kunna förpackas. Preparatet kallas VPI och avger en ånga, som redan vid en halt av 1 g på 450 m³ luft har rostskyddande verkan. Metoden anges ha den fördelen framför insmörjning, att VPI-ången når in i skrymslen som endast med svårighet kunna nås med fett eller oljedimma. Huruvida metoden är tillämplig för att skydda de inre delarna av en förbränningsmotor, är ej klart angivet, men verkar sannolikt.

Vad ämnets verkan beror på, är ännu ej säkert uttrönt. Så mycket vet man dock, att VPI-gasen absorberas av fukt och kondenseras, varvid den har förmågan att upphäva vattnets rostbildningsförmåga. (Tekn. Tidskrift, 8 sept. 1951.)

Det är ej blott förbränningsmotorns cylinderns lopp, lagergångar, ventilstyrningar etc., som kräva preparering. Härmed avses motorns kylvattensystem. Motorns kylmantel på en motorspruta står i regel tömd, vilket medför stora risker för kraftiga rostbildningar i densamma. Då det är svårt att effektivt kunna kontrollera kylvattensystemet, måste det vara ett önskemål

att kunna göra en sådan preparering, att rostbildning ej kan ske. Är nu detta möjligt? Frågan kan besvaras med ja.

Tectyl 511 och Ensis Fluid 211 äro rostskyddsmedel, som ha egenskapen att de tränga undan vatten från fuktiga ytor och lägga sig i form av en hinna mellan metallen och vattnet.

Maskiner eller maskindelar, som t. o. m. råkat hamna helt under vatten (även havsvatten), kunna räddas om de behandlas med Tectyl 511 eller Ensis Fluid 211.

Utvändiga av lacker eller annan ytbehandling ej skyddade metalltytor böra strykas med skyddsolja el. dyl., bland vilka kunna angivas Dinitrol, Tectyl 502 och 506, Ensis Oil 103 och Ensis Compound 302.

Vad som ovan sagts beträffande prepareringen av sprutans motor är mer eller mindre tillämpligt oavsett om en spruta står i utryckningsberedskap, i reserv eller för långtidsförvaring.

Uppställning i malpåse.

Emellertid finnes en helt ny metod, som skulle kunna tillämpas på sprutor uppställda för långtidsförvaring. Det är resultaten från senaste årens forskningsarbete inom det kemisk-tekniska området som ge möjligheterna att innesluta hela maskinerier av betydande storlek i ett hermetiskt hölje av plast. Populärt kallas detta att sy i maskinerna i malpåse. Innanför detta plasthölje bindes genom kemikalier (kiselsyreaanhydrid, SiO₂) fuktigheten, vilken kontinuerligt kan kontrolleras genom innanför höljet monterade mätare av fuktighetshalten, synliga bakom en ruta av plexiglas el. dyl. insatt i plasthöljet.

Nu kan alltså frågan på allvar framställas: Kan det vara lämpligt att förvara de sprutor, som uppställas i civilförsvarsberedskap, i "malpåse"? Det gäller alltså här sprutor som, vad vi få hoppas, skola få stå obrukade i årtal, men som dock skola kunna ställas i aktionsdugligt skick efter kort varsel.

Av vad som ovan nämnts framgår, att det för närvarande finnes en hel del oljor och preparat, som angivas ge gott korrosions- och rostskydd vid såväl "in- som utvärtes" bruk. En viss tveksamhet om vilken metod och vilka medel som skall väljas är därför lättförklarlig.

När det gäller långtidsförvaring torde utan tvekan den radikalaste metoden just vara "malpåsen".

I USA finnes som bekant mängder av överbliven krigsmateriel från förra världskriget ävensom nytillverkad materiel, vilken på kort varsel skall kunna ställas i aktionsfärdigt skick.

Denna materiel vill man skydda mot rost och korrosion, speciellt då sådana metallytor, som ej kunna behandlas genom lackering, bonderisering, galvanisering eller metallisering etc. Sådana ytor äro exempelvis lopp och mekanismer i artilleripjäser och andra vapen, lagergångar i maskiner av skilda slag, cylinderlopp och ventilstyrningar etc. i förbränningsmotorer (bensinmotorer exempelvis) m. m.

Kan luftens fuktighetsgrad kring en maskin nedsättas till ett visst värde och tillträde av ny luft förhindras, är målet i regel vunnet.

Strip-coating eller plast spray är ett löst skyddshölje av plast, som medelst sprutning appliceras på större maskiner (t. o. m. flygplan ha behandlats enligt denna metod) för att skydda dem mot korrosion under lagring eller långtransporter.

Detta plasthölje är synnerligen starkt och vattentätt och sluter till föremålet hermetiskt. Sedan luftfuktigheten borttagits, kan maskinen förvaras i ett flertal år, även under mycket ogynnsamma väderleksförhållanden med skiftande temperaturer, utan att taga skada och uppvisar vid "avklädsel" samma utseende och kondition som vid inpackningen.

Behandlingen av ett föremål, som skall "sys in i malpåse", d. v. s. plast-spray-besprutas, är i korthet följande:

Alla skarpa hörn inbäddas med wellpapp eller vadd och underlaget, på vilket föremålet står uppställt, tätas med plast spray så att luft ej kan passera.

Ett nätverk av s. k. maskeringsremsoor spännes över föremålet så att c:a 4 cm² stora rutor erhållas (ett gammalt fisknät eller säckväv är även med fördel användbart).

Med en vanlig färgspruta appliceras över maskeringsremsoorna ett nät av fina plasttrådar, vilket så småningom bildar en sammanhängande väv eller filt.

Över denna grundstomme sprutas i tre olika omgångar en plastfilm. För att kontroll skall kunna göras, att varje skikt av dylik plastfilm täcker hela ytan, äro plastfilmerna i tre olika färger, gul, röd och blå. De påläggas i nämnd ordning så att alltid en starkare färg täcker en svagare.

Vid sista besprutningen kan i plastlösningen tillsättas en mindre kvantitet aluminiumbrons, om materielen skall förvaras utomhus. Detta gör, att fuktighetspermeabiliteten (genomträngligheten) minskas och att solljuset reflekteras, varigenom förpackningen ej uppvärms så mycket som annars varit fallet.

Under besprutningen tillses, att lösningsmedelsångorna urluftsas. Sedan besprutningen blivit avslutad, igensätts alla luftningshål och en lucka upptages, genom vilken lämplig mängd kiselanhydrid placeras innanför förpackningen.

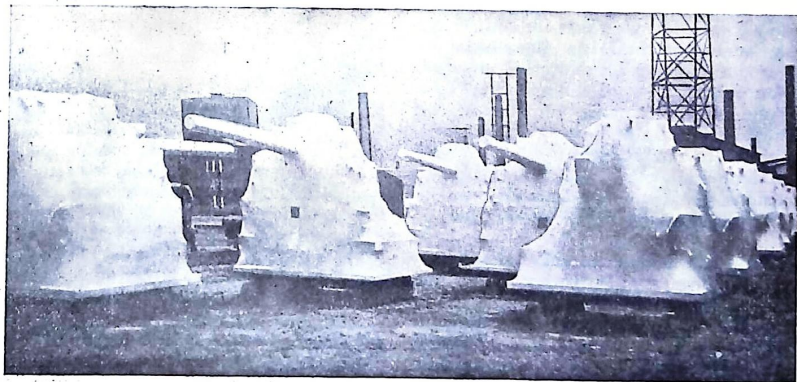
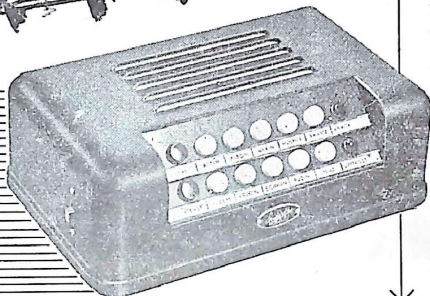
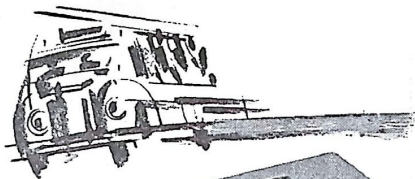

Bild 2.

LIKA SNABBT I ~~ALLA~~ LED!

Ericsson

SNABBTELEFON

Detta vinner man med
högtalaralarmering

Alarmering kan ske med ton-
frekvens över högtalarna.

Kodsignaler angivande olika art
av uttryckning kan utsändas över
samtliga högtalare eller grupper
av högtalare.

Efter larmsignalerna kan tele-
grafvakten genom anläggningen
lämna närmare detaljer om ut-
tryckningen.

Anläggningen kan användas för
underhållning av manskapet med
radiomusik etc., varvid dock
alarmsignaler har automatisk
prioritet.

Anläggningen kan användas för
personsökning.

Med lös mikrofon på t. ex. gård
eller i gymnastiksal kan anlägg-
ningen användas för instruktions-
föreläsningar.

ger snabbkontakt

De flesta brandteleggrafanläggningar i Sverige är levererade av L M ERICSSON.

Men även för de interna uppgifterna på brandstationerna har "L M":s erfarenhet tagits i anspråk. Det är nödvändigt att inom en brandstation anordningar för alarmering och ordergivning får en i alla avseenden effektiv planering och funktionering. Också på detta område kan L M ERICSSON bygga på grundlig erfarenhet, och har under årens lopp utfört anläggningar på stationer av alla storleksordningar.

LOKALTELEFONER

sparar spring

LJUSSIGNALER

sparar tid

UPPTAGETSIGNALER

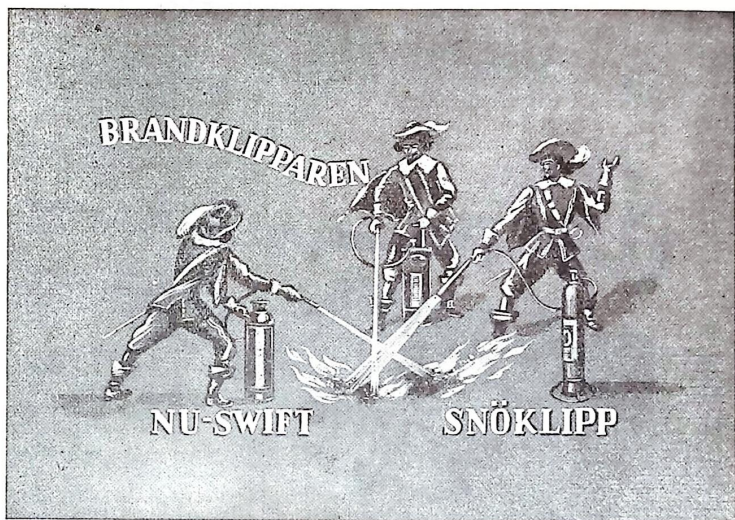
ger arbetsro

L M ERICSSONS FÖRSÄLJNINGSAKTIEBOLAG

Södra Kungstornet, Box 877, STOCKHOLM 1, Tel. 22 31 00 - GÖTEBORG,
St. Badhusgatan 20, Tel. 17 09 90 - MALMÖ, St. Nygatan 27 B, Tel. 711 60 -
SUNDSVALL, Rådhusgatan 1, Tel. 559 90

Ericsson

Ere musketörer

tre välkända, lättskotta och outhärliga förstahandsapparater

Vi föra dessutom allt i branschen, såsom:

**AUTOMATISKT BRANDALARM - AUTOMATISKA
KOLSYREANLÄGGNINGAR MED VIKTKONTROLL - AUTO-
MATISKA SPRINKLERANLÄGGNINGAR**

★

Hald-dimröret, Hald-kopplingen, Hald-kanonen

★

Allt för verkskyddet

Införda anbud från

D. HALD & CO AB

SKEPPSBRON 36, STOCKHOLM

TEL. 23 29 60 (VÄXEL)

Psykologiska synpunkter på brandförsvaret*)

Av överingenjör David Karp, Filipstad

Vid Wasa Spisbrödsfabrik har vi en sammanträdesform, vilken behandlar problem, som undan för undan uppkommer vid "det löpande bandet" och med de medarbetare, som är be-

rörda av dessa problem och kan bidra med deras lösning. Vi har med dessa sammanträden vunnit de allra bästa resultat på alla områden, även brandförsvarets, isynnerhet genom friska

I lucköppningen insättes ett fönster av vinylharts eller plexiglas, genom vilket fuktighetshalten kan avläsas och kontrolleras. Detta kan ske antingen genom att en del av kiselanhydriden utbytes mot s. k. blågel, indikatorgel, som ger olika färgutslag vid olika vattenhalt, eller med hygrometer som direkt anger fuktighetshalten.

För Plast-Spray-förpackningen angivas följande fördelar:

- 1) Föremålen kunna lagras utan att tagas isär, varför demonterings- och monteringskostnader bortfalla.
- 2) För att åstadkomma skyddshöljet kräves ingen annan utrustning än ett vanligt sprutmålningsaggregat.
- 3) Ett 1 mm tjockt plasthölje har en hållfasthet av c:a 120 kg/cm² och en brott-töjning av 225 %, d. v. s. ungefär samma styrka som innerslangen på en bilring.
- 4) Plastfilmen bibehåller sin styrka och elasticitet mellan -40° C och +90° C.
- 5) Då föremålet skall tagas i bruk, kan det skyddande överdraget lätt avlägsnas på kort tid (oftast på få minuter).
- 6) Förutom skydd mot rost och korrosion blir föremålet, som inneslutes i plasthöljet, helt

utestängt från ljus, saltmättad luft och damm.

- 7) Föremålet skyddas även för beröring av främmande händer, varför kontroll erhålles att materielen ej på ena eller andra sättet blivit äverkad.

Plasten bör ej komma i direkt beröring med målade ytor, enär plasten i viss mån löser upp färgen. Maskeringsnätet måste därför "pallas upp" på något avstånd från dessa målade ytor.

Detaljer av gummi, såsom däck till hjul etc., böra avlägsnas, innan förpackningsarbetet påbörjas.

Om en motorspruta behandlas enligt Strip-Coating-metoden lär en specialbehandling av de inre delarna på motor och pump ej vara nödvändig. Erfarenheterna av metoden äro här i Sverige ännu ej så stora, varför nog en behandling av dessa inre delar enligt vad som här tidigare angivits är att rekommendera.

Vid uppställning av motorsprutor i beredskapsgrader för vilka Strip-Coating-metoden ej kommer till användning, är ytterligare en hel del att iakttaga. Detta gäller exempelvis sugslangar, gummidäck och packningar, elektriska detaljer såsom tändstift, kablar, magneter och strömfördelare och tändspolar, startmotorer och generatorer och icke minst akkumulatorbatterier. Behandlingen av dessa detaljer kräver omsorg och omtanke. Utrymmet tillåter dock ej att denna fråga här närmare beröres, varför hänvisas till förefintliga instruktioner för sprutskötare samt motorhandböcker.

*) Ur ett föredrag vid Värmlands läns Brandkårsförbunds årsmöte den 1 september 1951 i Karlstad. Föredraget behandlade "Modernt brandförsvaret vid Wasa Spisbrödsfabrik i Filipstad".

insatser från praktikens män, som kommit till naturlig samverkan med teoriens på detta sätt. Person sammansättningen varierar praktiskt taget varje gång genom problemens olikheter och mångfald samt skiftgång m. m. Vi kallar verksamheten för *Frågvisa Klubben*, men den kunde också kallas *Vetgiriga Klubben*, därför att samtalen med tiden blivit mer och mer vetenskapliga.

Vid ett av våra senaste *Frågvisa Klubb*-sammanträden på brandskyddets område yrkade en av våra mjölnare och därmed brandman med djupt allvar och utan spår av aggressiva tendenser på att få mera realism över brandövningarna.

Detta kom faktiskt som en chock för deltagarna av den anledningen, att vi inte minst inom brandskyddskommittén, med dess energiske ledare, kvarnchef Bressler, i spetsen, intresserat oss rätt mycket för att instruera alla arbetare och kontorsanställda, manliga och kvinnliga utan undantag, i redskapens användning direkt på eld och utan att tväka vad gäller att förbruka mängder av skum och kolsyra. Vidare har vi exempelvis gjort 2-dagarskurser med sammanlagt 800 deltagare och haft övningar med industribrandkären minst en gång i veckan alltsedan 1938, då Kvarnen och därmed det ständiga brandförsvaret började m. m., m. m. Vidare har vi också på senaste tid organiserat brandskyddskommittén och bevakningsområdena m. m., enligt de nya, modernare linjer, som framkommit tidigare i år. Vi har tagit upp brandskyddet i programmen för information av de nyanställda o. s. v.

I själva verket berörda emellertid vår mjölnare, Holger Eriksson, en ytterst viktig fråga, nämligen hur man under årtionden skall upprätthålla spänningen i brandskyddsarbetet, så att man känner med sig, att det går framåt med intresset för brandförsvaret, — att brandskyddskulturen stiger.

Det synes mig mycket viktigt att se detta ur psykologisk synpunkt så att man kan ernå möjliga framsteg. Dels för den brandskyddsintresserade individen, och dels för brandförsvaret som helhet. Man måste verkligen känna med sig, att brandförsvaret är effektivt, aktuellt eller så att säga dynamiskt. Och detta trots alla nutida svårigheter, vilka ju särskilt uppträder på det förebyggande brandskyddets område. Här gäller emellertid, att även om vi finge vad vi önskade ifråga om byggnader och investeringar, skulle detta ur denna psykologiska syn-

punkt inte hjälpa annat än delvis. Man bör veta med sig, att man går bättre rustad ur varje år, varje vecka och varje övning, att man varje gång löst åtminstone ett nytt eller gammalt brandskyddsproblem, så att arbetsplatsen blir säkrare med möjliga medel.

Jag menar naturligtvis inte, att det bara gäller att på olika sätt dramatisera försvaret med vattenfester och dylikt, utan det gäller, att *var och en* som kommer till en övning *skall vara med om att lösa de brandproblem företaget för tillfället har*, och som det kan få inom över-skådlig tid, och som *arbetaren*, vem det vara månde, av de naturligaste skäl i världen är villig att hjälpa till att lösa, om han har förutsättningar. *Och många gånger är han den ende som kan lösa dem.* När han exempelvis står ensam med

antänt brödspån på en ugn,

en kvantitet eldfarlig olja av första klassen plus en cigarrettstump,

en slirande rem i en elevator för spannmål eller mjöl,

en trasselsudd med linolja i överdragskostymen,

en överhettad motor eller en sladdlampa i en dammig omgivning, eller en eldsvådeunge överhuvud.

Det är med andra ord endast en gedigen, intressebetonad kunskap i *den rätt vidlyftiga vetenskapen BRANDSKYDD, som kan tillfredsställa en arbetare av idag.* Och detsamma gäller den som undervisar.

Vi är på Wasa mycket nöjda med den uppsyningsverksamhet, som emanerar från Svenska Brandskyddsforeningen, Värmlands läns Brandkårsförbund, tidskrifterna *Brandkärtidsskrift* och *Brandskydd m. fl. håll*, men vi tar också gärna upp problemen med andra tekniska och vetenskapliga instanser direkt. Detta särskilt därför att vi har en hel del specialproblem, som vi såväl som varje annan industri måste lösa på ett riktigt sätt i anslutning till individualiteten hos fabrikationen. Om sedan helst alla och envar inom företaget får hjälpa till med att söka upp riskerna, lära sig förstå deras uppkomst och sätten att förebygga dem, kan det bli den samverkan, baserad på intresse och spänning i försvarsarbetet, som kan ge mer resultat än vad stora resurser många gånger kan ge. För övrigt är det ju så även med de stora resurserna, att de innebär förekomst av apparatur och maskiner, som kan ford-

ra ett ännu större intresse genom att de skall skötas. Även därvid uppkommer vad jag vill kalla dynamik i brandförsvaret, om man i akt och mening av framåtskridande grundligt och intresserat studerar det nota bene. Det är detta som gör, att brandskyddskulturen inom företaget kan stiga, buren av samverkande, intresserade individer.

Vid vår i brandskyddskretsar nu rätt kända dammexplosion i juli detta år var det t. ex. många av våra brandmän, som fullständigt automatiskt *på eget initiativ* gjorde de rätta insatserna i brandförsvaret, så att explosionen stannade vid

en explosion i mjölbhållarna med i stort sett sprängningseffekter och

en brand, som uppkom genom antändningen av de förångningsprodukter, som explosionsvärmerna skapade från fernissade ytor.

Men det blev *inte en eldsvåda*. Och det var dock, mitt i all automatisk släckning, tre små eldsvådeungar med vissa möjligheter att utveckla sig, som var och en omedelbart nedkämpades av vårt eget folk, två mjölnare och en förman.

Envar som på detta och andra sätt medverkade, fick i och med att han handlade rätt i farans stund just den upplevelse av "*skapande spänning mitt i förödelsen*", som kan göra hela brandförsvaret till dynamik i filosofisk-psykologisk bemärkelse och som är en så värdefull faktor, när det gäller att upprätthålla intresset; långt värdefullare än pekuniära ersättningar.

Och samma känsla måste den *rengöringspatrull* ha haft och alltså ha, som under tiden före explosionen skött damningen på ett så bra sätt, att vi inte fick större skadeverkningar av sekundärexplosioner, som litteratur på området talar om såsom de utan jämförelse mest förhärjande faserna av dammexplosionerna. Primärexplosionen skakar nämligen om den byggnad, som är utsatt, så våldsamt, att damm från alla maskiner och inventarier brukar falla ut i luften. Och blir det då lagom dammdispersion och temperatur samt om mjölkoncentrationen ligger inom explosionsgränserna, över 20 g/m³ resp. under en mera diffus övre gräns 1000—2000 g/m³, uppkommer en eller flera sekundärexplosioner, som brukar vara mångfaldigt våldsammare och katastrofalt ödeläggande enligt alla olika erfarenheter skildrade i litteraturen. Så var också fallet i Trondheim, den 26 juni i år,

som hade 2 milj. kronor i skador och som var så lika eljest, att vi kunnat använda samma tändningsnotis om händelsen; utom beträffande skadeverkningarna, som blott var en tiondel på Wasa.

Vi har med stor sannolikhet haft en jämförelsevis liten sekundärexplosion, om vi haft någon alls. Självt såg jag detta fantastiska skådespel i alla dess faser, och jag hörde endast *en* knall, under det att man i parallellfallet i Trondheim hade en tydlig sekundärexplosion cirka 10 sekunder efter den första, vilket kunnat fastställas genom beräkning av vissa gångtider före den andra smällen. Därmed är ju bevisat, att vår rengöringspatrull har haft en mer meningsfull arbetsuppgift än man kunnat tro och detta till största bättad för oss alla.

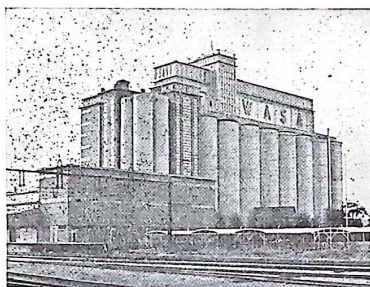
Patrullens arbete gäller med andra ord inte enbart hygien. Avdämningen har spelat den allra största roll i det förebyggande brandskyddet dessutom. Och tristessen i ett primitivt arbete kan därigenom betydligt lättare övervinnas. Hur mycket betyder det inte för arbetaren att veta detta.

Och ofta blir det en välkommen följd av det stora intresset, att en elegantare arbetsmetod framskapas. I detta fall antagligen en hel avsnuggningsanläggning istället för den vanliga dammtorkningen.

Att detta, jag vill som sagt gärna kalla det "dynamiska brandförsvaret", sedan med tvingande konsekvens måste söka sig ut på vetenskapens svårtillgängligaste områden, innebär ännu mer dynamik och intresse, som hos oss tagit sig uttryck i, att vi i Frågvisa Klubbens form för dagen föreläser och frågar om

- 1) vilka svagheter kan trots allt sägas vidlåda sprinklerförsvaret,
- 2) hur uppkommer en gnisturladdning enligt modern teori,
- 3) hur uppkommer statisk elektricitet i samband med mjölhantering och vilka möjligheter har den statiska elektriciteten att initiera explosioner? Professor Norinder har härvid lovat att utlägga texten om både dammexplosioner och atmosfäriska urladdningar.

Även om det på detta sätt kan vara arbetsamt att nybilda sig, ger det arbetaren den verkliga trivsel och säkerhetskänsla med både brandförsvaret och det vanliga arbetet, som han kan önska. Och det tar ju inte på minsta sätt bort

de arbetsuppgifter som en överordnad har. Tvärtom fördrar det bara mer av honom. Men detta i sin tur ger även honom mer dynamik och trivsel med sina arbetsuppgifter, nota bene när den rätta resonansen uppkommer hos deltagarna.

Mycket mer vore att säga om hur ett psykologiskt grundat, dynamiskt betraktelsesätt kan rädda övningarna ur slentrian och därmed industrien ur många risker av onödiga förstörelser.

* * *

Aktivt brandförsvaret.

Om det aktiva brandskyddet är mycket gott att säga. Den personella beredskapen och kunigheten är god hos det 40-tal man, som är specialtränade i aktiv brandtjänst. Samarbetet med stadens brandkår är det bästa och vi har under årens lopp haft ett mycket fruktbart samarbete med hela dess personal. Dess ledning har, med brandchefen Beckman i spetsen, inspirerat oss till ständigt nya tag, och samövningarna med det kommunala brandförsvaret har alltid uppskattats högt av vårt brandfolk. Detta samarbete kan nog ytterligare intensifieras med mera brandskyddsspel och släckningsavtal, som hör till vad vi sikta på för framtiden.

Rutinövningar är

att i ringvattenledningens 8 utvändiga brandposter åstadkomma bästa vattenfest med stadsvattnet eller

att i renseriets 10 våningar på några minuter ha tio strålar med gummimålslang från centrumrullar i aktion mot Kvarnens alla våningar på andra sidan vertikalsektioneringen och utan att spilla en enda droppe vatten på de

ibland mjöliga golven, vilket är speciellt känsligt för rågmjöl, som med vatten ger en sådan såphal yta, att det kan omöjliggöra ett framträngande för en aldrig så tränad brandman. Vi har lärt detta från bl. a. branden på Öhmanska bageriet i Stockholm, där brandförsvaret omöjliggjordes av denna anledning. Vi försöker således klara detta,

dels genom att ha dessa centrumrullar med gummislang i alla lokaler (istället för normalslang),

dels genom hygienpatrullernas arbeten och

dels genom att i ett lagom avlägset magasin ständigt ha sågspon till hands.

Vattenförsörjningen till höjdbebyggelsen går alternativt i egen regi från en pumpstation, som har både el-pump och bensinpump vid den närbelägna Fernsjön. Ett andra alternativ för höjdbebyggelsens vattenförsörjning är stadsvattnet, vars tryck förstärkes med el-pump och hydrofor.

Även ett tredje alternativ finnes, i det att en stigarledning kan användas för koppling till brandspruta. Vid explosionsbranden var vi beredda att använda dessa olika alternativ, om den automatiska släckningen inte hade räckt till.

Andra vattenövningar är

att via reservsprinklerpumpen, driven av bensinmotor, göra ett antal strålar eller

att med den egna vattenkanonen nå silotopparna eller

att köra med seriekopplade sprutor ända nerifrån den s. k. Kvarndammen på flera hundra meters avstånd eller

att prova våra tre sprutor, hur de kan suga vatten från den under jord belägna egna branddammen på 450.000 liters rymd.

Sprinklersystemet provköres två gånger i veckan av heltidsanställd brandskydds kontrollant, som tillser all vår brandmateriel, vilken numera representerar flera hundra tusen kronors värde.

Trots allt.

En obetydlig eldsvåda i den danska staden Randers omtalas av ortstidningen i ordalag som uppenbarligen tyder på föga tilltro till stadens brandkår:

"Brandkåren alarmerades, men några ytterligare skador uppstod inte."

C. T. I. F:s kongress i Köpenhamn

Comité Technique International de Prévention et d'Extinction de Feu (C. T. I. F.) har under tiden 4—8 september hållit sin 7:e kongress, som denna gång var förlagd till Köpenhamn, under ordförandeskap av förbundets president, Frankrikes riksbrandinspektör, överste J. M. Maruelle.

Kongressen hade samlat ett 130-tal representanter från 16 länder. Från Sverige deltog landshövding Rodhe, kapten Götherström, brandcheferna Enander, Sönnnerberg och Rosencrantz, direktör Eriksson, brandinspektör Grill, civilingenjörerna Arild, Bergström och Möller samt undertecknad.

Förhandlingarna ägde rum i en av Köpenhamns Tekniska Högskolas sessionssalar. Kongressen öppnades av danska justitieministern Helga Pedersen i närvaro av H. K. H. Prins Knud.

Efter öppningspreludierna vidtog så de egentliga förhandlingarna. Brandchef P. Vinding hade lagt ner ett stort arbete på utformandet av programmet, som var mycket givande. Flera intressanta föredrag och utflykter till ur brandskyddsynpunkt lämpliga objekt stodo på dagordningen. Av föredragen förtjäna följande att nämnas.

Över ämnet "Eldstorm och kvartersbrand" talade oberbrandrat H. Brunswig från Hamburg. Föredraget åtföljdes av bilder från de stora eldsvådorna i Hamburg åren 1943—1944. Den redogörelse, som här lämnades av en av släckningsledarna, var synnerligen intressant och givande. Dr. ing. B. Setti från brandväsendets centrallaboratorium i Rom höll ett föredrag på det förebyggande brandskyddsområdet: "Undersökningar angående brandskyddet inom den kemiska industrien". Brandteknisk forskning är en fråga, som i flera år diskuterats i många länder, även i Sverige, och här fingo vi veta en hel del av, huru långt Italien kommit på detta område.

"Nya släckningsmaterial och släckningsmetoder, utvecklade före, under och efter det sista världskriget" var titeln på ett föredrag av löjtnant Maigre vid brandkåren i Paris. Vi nordbor hade nog, trots vetenskapen om brandväsendet i de galliska länderna, väntat oss ett föredrag med åtskilliga synpunkter på ny materiel och nya metoder, som kanske skulle kunnat om-

planteras i Skandinavien. Givandet blev det — dock åt fel håll, d. v. s. något för oss nytt fingo vi ingalunda veta utan stärktes ytterligare i vår åsikt, att brandförsvaret i landet står högt.

Studieutflykter företogs till bl. a. Köpenhamns nyaste brandstation i Vigerslev och till brandstationen vid Enghavevej, där speciellt rökdykartjänsten studerades. En båtfärd genom Köpenhamns hamn och studium av Danska Shells oljeupplag gav en bild av de svårigheter, som ur brandskyddssynpunkt finnas i denna hamn, och de åtgärder som där vidtagits för förhindrande av katastrofbränder.

På känt danskt manér var det även väl sörjt för det kulturella och lekamliga. Så voro alla deltagarna bl. a. inbjudna till supé av justitie-

Överste J. M. Maruelle, Frankrike, och vice presidenten van Boeven, Holland.

ministeriet på Christiansborgs slott och av Köpenhamns kommunalbestyrelse på Rådhuset samt till lunch på Bellevue Strandhotell av Danska Shell.

Sista dagen var anslagen till en utflykt bl. a. till Sverige, där Hälsingborg gästades. Sedan Skånska Brand stätt för värdskapet vid lunch fortsattes färden till Sofiero, för att bringa H. M. Konungen sin hyllning. I Sofieros vackra trädgård med blommorna prunkande i höstens alla färger tog Riksförbundets beskyddare emot de många gästerna. Efter Sofierobesöket gick färden tillbaka till Hälsingborg och dess brandstation, som högeligen imponerade på deltagarna i utflykten. Sedan även staden och Kärnan

Ordet fritt

Giv oss enklare motorsprutor!

50 % av brandkårens sprutor inte startklara.

I våra dagar tycks det råda liksom en kapploppning mellan firmor och andra för att få fram allt flera redskap och nya medel för eldsläckning. Här om är intet annat än gott att säga, om bara de nya redskapen och medlen bli ordentligt avprovade och helst godkända av därtill utsedd opartisk och sakkunnig instans. Detta borde ske, innan varorna släpps ut i marknaden och som nyhet med reklamens alla förmåner ställs till förfogande för landsbygdens brandkårer. "Man måste naturligtvis följa med sin tid och hålla brandkåren modern. Och detta nya är ju så öoverträffat bra."

Men hur är det egentligen med motorsprutorna, brandkårens allra viktigaste redskap, åtminstone på landsbygden, där vattenledning saknas? Det är förfärligt, därför att de krångla så ofta! I pressen upplyses inte sällan om hur brandkårens motorspruta vid framkomsten till eldstället inte fungerade. Men alla de fall, då eldsläckningen försvårats eller förhindrats på grund av krångel med motorsprutorna kommer naturligtvis inte i tidningen. Och hur är det mellan slagen? Handen på hjärtat. Vilken brandkår — särskilt på landsbygden — kan

besökts återvändande deltagarna till Danmark för vidare befordran till resp. länder.

Väl hemma gäller det att försöka summera ihop intrycken från denna kongress. Vid flera tidigare tillfällen har det sagts, att denna organisation icke har mycket att ge. Efter kongressen i Köpenhamn skulle jag vilja säga, att ett internationellt utbyte i större skala än nu skulle vara gagnande för brandförsvaret i sin helhet. Det gäller inte bara att inhämta lärdomar — vilket gjordes ur flera föredrag och studieobjekt — utan också att ge något av vad man själv har. Kongressen var väl värd att bevisas av flera svenska representanter än som gjordes.

A. H.

klara sig perfekt, om man utan vidare ber den snabbt skaffa fram vatten från motorsprutan? Allt för många skulle misslyckas. Än är det sprutans motor, som krånglar, än evakueringen, än pumpen eller något annat. Fel, som kräver mer eller mindre tid att avhjälpa i verkstad och som är ännu svårare att ordna på eldstället med den hets, som där kan råda, om felet överhuvud taget går att avhjälpa, innan allt är för sent den gången.

På grund av gjorda iakttagelser vid många tillfällen på skilda orter vågar jag påstå, att om man i detta nu skulle ge startsignal för alla landsbygdens motorsprutor för att skyndsamt få fram vatten, så skulle kanske inemot 50 % av alla fallen mer eller mindre misslyckas. Det skulle alltså betyda, att sannolikheten för att få fram vatten i slangarna när det sprakar i knutarna kan vara ungefär fifty-fifty.

Detta är högst allvarligt, ja det är kusligt! Herrar ingenjörer och vetenskapsmän.

Ge oss motorsprutor, som äro pålitliga i start och evakuering och som sedan gå säkert så länge de behövs.

Det gamla vanliga bemötandet kan naturligtvis komma. Det beror inte på motorsprutorna utan på sprutskötarna. Jag är inte helt övertygad om sanningen i detta påstående, men å la bonne heur: i så fall måste vi få motorsprutor, som är enklare att sköta. Ty med den lilla tid, som landsbygdens brandmän ägna åt brandtjänsten ha de inte möjlighet att så omsorgsfullt sköta och kontrollera sprutorna eller bli så rutinerade, som i så fall krävs.

När vi hunnit så långt att vi fått mera pålitliga motorsprutor — och då ha vi hunnit långt — så är tiden inne att begära patent på en smalslangrullens sinnrika detaljkonstruktion, pistolmunstycken och mycket annat. Men innan dess måste vi säkra det väsentliga — vatten.

Kverulus.

Svar till: "Giv oss enklare motorsprutor!"

Insändaren kommer med allvarliga anklagelser. Den enda och bästa trösten är nog, att han i sin önskan att få sitt inlägg observerat och diskuterat tagit litet i överkant. Ja, sän't må vara tillåtet, men om blott en bråkdel av insändaren säger vore sant, då håller jag med

om att situationen är både allvarlig och kuslig.

De sprutor, som finnas vid svenska brandkärer, äro i regel byggda av svenska spruttillverkare som i årtionden ägnat sig åt denna verksamhet. Sprutorna äro dessutom provade och detta mycket noggrant av de främsta experter, som landet har att erbjuda på området. Först efter dessa herrars rekommendation bli sprutorna godkända av Försäkringsbolagens kontrollorgan.

Utvecklingen på pump- och motorområdet har under senare år gått högst avsevärt framåt men visar dock ej sådana jättesprång, som exempelvis förekommit inom radio- och radartekniken.

Såväl en centrifugalpump som en bensenmotor måste anses vara relativt pålitliga maskiner. Likaså evakueringsanordningarna. Dock skall i sanningens intresse ej förtigas, att under sista världskriget en del mindre lämpligt material kom ut i marknaden på grund av då rådande materialbrist.

Av de sprutor, som finnas i marknaden, kan man skilja på tvenne grundtyper: de tyngre, bogserbara, vilka i regel äro försedda med bil- eller båtmotorer med självstart och fullständig elektrisk utrustning, samt de lättare, bärbara och bogserbara, med bilmotor eller utombordsmotor el. dyl. Dessa motorer äro vanligen ej försedda med självstart, då start med vev ej erbjuder några fysiska svårigheter.

De tyngre sprutorna kunna utan större olägenheter förses med överstarka motorer, vilket ket däremot ej är fallet med de lättare. För dessa är önskemålet från brandkärernas sida en så lätt spruta som möjligt, samtidigt som kapaciteten skall vara så hög som möjligt. Det är den gamla historien om den idealiska damskon: liten utanpå och stor inuti. För att i möjligaste mån uppfylla brandkärernas önskemål måste dessa lätta motorsprutor högrtrimmas beträffande såväl pump som motor. Detta medför att skötsel och vård av maskineriet måste ägnas större omsorg än när det gäller de tyngre och mera robust utförda sprutorna.

Vid en jämförelse mellan en bilmotor och en sprutmotor bör observeras, att sprutmotorn i regel arbetar under förhållanden som närmast likna de som råda vid racer-tävlingar mellan bilar eller motorcyklar, men med den högst väsentliga skillnaden, att sprutan i regel ej får den noggranna och individuella behandling som ett tävlingsfordon åtnjuter.

Det är en generell regel, som säger, att ett maskineri går så bra som skötseln av detsamma tillåter.

En motorspruta lika väl som vilket maskineri som helst måste få god vård och sakkunnigt handhavande. Det kan ej hjälpas, att man måste ställa krav på brandmanskapet som skall sköta sprutorna. En man och endast en man skall vara ansvarig för att sprutan befinner sig i gott skick. Kan han ej fullfölja detta uppdrag, skall ansvaret överlämnas till en annan, med sprutan fullt förtrogen man.

Det är ett fel, som tyvärr råder vid en hel del brandkärer, att varena man skall hålla på och kladda med motorsprutan. Man kan ej begära, att varje man skall ha förmågan och känslan för att sköta en spruta. Låt ett betryggande antal män, högst fem stycken, lära sig sprutans skötsel och se därvid till att de verkligen följa utfärdade instruktioner och föreskrifter. Men det skall ej vara män av den typ, som vid ett felgrepp eller missöde försvarar sig med att "det har inte farao tid att läsa några skötsel-föreskrifter". Sådant förekommer dock tyvärr ej alltför sällan.

Insändaren är själv just inne på denna mentalitet, när han underförstått säger, att den lilla tid som landsbygdens brandmän ägna brandtjänsten ej räcker att omsorgsfullt sköta *nuvarande* sprutmaterial. För att tiden skall räcka, kräver han enklare material.

Ja, jag delar absolut insändarens önskan, att enklare både bil- och sprutkonstruktioner måtte komma fram. Varthän vi i detta avseende kunna komma, är för närvarande svårt att säga. Redan nu arbetas dock på att ersätta kolv-motorn med förbränningsturbin. Att börja tala om användandet av atomkraft på brandsprutor är väl ännu något för tidigt.

Insändarens fördomande av diverse nyheter inom brandredskaps- och släckningsmedelsområdena, tills nya typer av sprutor hunnit konstrueras, är väl att kasta ut barnet med badvattnet.

Har en brandkår besvär med sin motorspruta eller med någon av dem, bör den vända sig till brandkonsulenten för att få ett råd. Ger detta ej önskat resultat, bör spruttillverkaren tillfrågas. Det ligger i dennes intresse likaväl som i brandkårens att sprutan skall fungera tillfredsställande, varför alltid ett positivt besked kan förväntas.

Uno Arild.

Frivilliga brandkåren i Ystad besöker Søllerød

Den 1 och 2 september gjorde Frivilliga brandkåren i Ystad ett utlandsbesök till den danska vänorten Søllerød. Det var brandkåren i Søllerøds kommun som stod som arrangör och förutom Ystad — som för första gången under sin 112-åriga tillvaro et corpore gjorde en utomlandstripp — voro brandkårer inbjudna från Birkerød, Hörsholm och Lyngby. Dessa voro från grannskapet av Søllerød. Denna ort har ganska stor areal och har över 16.000 invånare. Som bekant äro brandkårerna i danska landsorten motsvarighet till våra borgarbrandkårer.

Det hela begynte på platsen framför rådhuset i Holte, där uppställning skedde med alla kårerna med Ystads musikkår på högra flygeln samt Gentofte brandkårs musikkår, som under samlingen konserterat, på vänstra flygeln. Sammanlagt voro ystadsborna 55 man av kårens över hundra medlemmar. Secondchefen, Gustaf A. Alborn, överlämnade kåren till chefen, Hugo Schultz, som anbefalldes parad för fanan och så vecklades den svenska fanan samt kårens röda och vita fanor ut medan musikkåren spelade. Sedan övriga kårer avlämnats bjöd Søllerøds

fullmäktigeordförande Rosenörn välkommen, varefter han som gäva från stadsfullmäktige överräckte en dansk fana till Søllerøds brandkår.

— Vi har här i kommunen ett brandväsende, vi är glada för, sade hr Rosenörn. Den anda som härskar och den arbetsiver som visas förtjänar en belöning och som tack överräcker jag härmed denna fana till brandkåren.

Fanan mottogs av kårens chef Fr. Hansen.

Härefter marscherade brandmännen med Ystads musikkår i spetsen till Rudegaards Stadion. Gentofte musikkår gick i mitten och den långa kolonnen avslutades med Søllerøds brandkårs tre brandvagnar samt en gammal handspruta placerad på en vagn dragen av tvenne hästar. Ett stort antal människor kantade den över kilometerlånga gatan till stadion och där hade även samlats mycket folk som skulle åse tävlingarna. Det var uppehållsväder när överingenjör Zehngraff hälsade samtliga närvarande välkomna och de bägge orkestrarna spelade svenska och danska nationalsångerna. Och så kunde spelet börja.

Först demanstrerades brandväsendet för 50 år se-

Detta märke

på Edra försäkringsbrev garanterar

ett effektivt försäkringskydd

Vid försäkringsbehov anlita **därtör**

HANSA

STOCKHOLM

Telefon: 23 85 40.

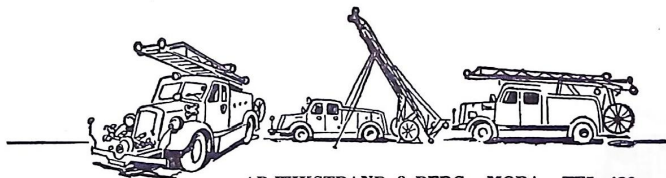

KRISTINEHAMNS BRANDKÅR

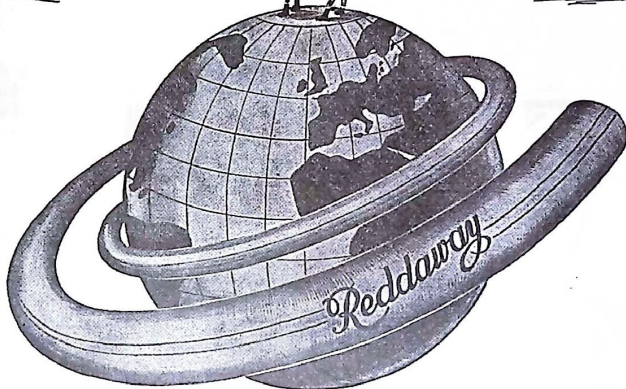
använder **WI-BE** stegen

Kristinehamns Brandkår har monterat en WI-BE-stege typ GGF-22 på en av sina senaste brandbilar. Stegen är en helsvetsad stålrörstege med en max. höjd av 22 m. Godkänd av Kungl. Arbetarskyddstyrelsen.

För brandkårsbruk ha vi även ett flertal andra stegtyper, av vilka vi speciellt vilja framhålla våra skarvstegar av lättmetall. — Begär offert.

AB WIKSTRAND & BERG · MORA · TEL 480

REDDAWAY

brandslangor *-i kamp mot elden världen runt*

Invändigt gummade brandslangor röna en för varje år allt större efterfrågan. Decenniers rika erfarenhet ligger bakom vår tillverkning av denna specialitet. Fråga efter våra

diagonalvävda & gummade linslangor

vilka fylla de största anspråk på slitstyrka och hållfasthet mot tryck.

REDDAWAY'S produktion av brandslangor enbart under krigsåren överskred
17.000.000 meter

F. REDDAWAY & Co., LIMITED
MANCHESTER — LONDON

Filial för Sverige

Aktiebolaget

F. REDDAWAY & Co.

Stockholm

Birger Jarlagatan 23

tel. 10 26 67, 21 35 03, telegr.: Reddaway

dan och därefter Sölleröds kommuns brandväsen av i dag, för att visa den stora utvecklingen. Det hade inte varit danskarna som ordnade en sådan här tillställning om det inte hade lagts in lite skämt i det hela. I papphuset, som var uppfört på fotbollsplanen, räddade de inneboende endast sin kanariefågel innan de måste lämna huset. Sedan kom handsprutan tillkallad genom byfogdens tutningar i sitt brandhorn. Med frustande hästar körde brandkåren fram och sprutan avbröstades, varefter en langningskedja satte igång att fylla karet med vatten. Kvickt nog gick det att få vatten genom strålröret. Men sedan faran var överstånden begynte "eftersläckningen" i härlig Calsbergs öl, som låg till kylning i vattenkaret. Därefter visades en modern brandkårs ingripande mot den röde hanens härjningar. Speakern, som medelt högtalare höll publiken underrättad om vad som skedde, framhöll hur alarmering skulle ske. Under detta moment såg man även den stora stegen i funktion.

Sedan följde tävlingar emellan avdelningar ur Birkeröd, Hörsholm, Lyngby och Sölleröds brandkårer. Det tävlades i slangutläggning, släckning av bensinbål med kolsyrespruta, forcering av stegar samt gång med rökmask och "avsvimmade" offer.

Så rullades den stora push-bollen in på planen och

det blev en hetsig kamp mellan de olika lagen. Dessa bestod av fyra man vardera och de s. k. backarna, två på var sida, voro försedda med var sin slang. Och något så värt som dessa brandmän voro, när spelet avblästes har man väl aldrig sett. Visserligen kom det en kraftig regnskur i slutskedet av tävlingarna så vi åskådare även blevo våta, men det var ett intet mot att ha varit utsatt för fyra strålars vattenbegjutning.

Det hela avslutades med en vattenpantomim med 15 strålar riktade mot skyn. De båda orkestrarna hade alternat med musik under hela tiden tävlingarna pågick.

På aftonen samlades alla brandmännen på Rudersdals Kro till en trevlig samvaro, där den verkliga förbrödningen skedde mellan danskar och svenskar. Inga tal fick förekomma under middagen, så vi skåningar fingo riktig "madaro". Men senare vid kaffet fick vår chef, konsul Hugo Schultz, tillfälle att dels tacka för den angenäma tillställningen och allt som ordnats för de svenska brandmännen och dels till representanten för Sölleröds kommun överlämna ett keramikfat med Frivilligans vapen.

Flankerade av facklor tågade man så tillbaka till rådhuset, där inkvarteringsvärdarna mötte sin gäster.

På söndagen företogs en utfärd i omnibussar på

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?

Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM TJEDER.

Vi utarbeta utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING

Göteborg

tel 338 växel

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

Nordsjälland i Föreningen Nordens regi. Fredriksbergs och Fredensborgs slott besågos, men detta blev delvis spolerat av regnskurar.

En fullträff blev däremot frukosten som intogs i Vedbäck. Vi hade nämligen fått var sitt matpaket med från kvartervärdarna och de goda danska smörrebröden sköljdes ned med Carlsberg och Aalborg.

En högtidlig avslutning på Danmarksbesöket blev kransnedläggningen på Sölleröds kyrkogård, där musikkåren spelade Stilla skuggor samt Frihetssången, och Frivilligans chef erinrade om de tappra män och kvinnor, som föll i kampen om Danmarks frihet.

Så var det slut på de båda härliga dagarna i Sölleröd och med bussarna foro vi för att hämta vårt gepäck och därefter fortsatte vi till Köpenhamn, varifrån båten förde oss över till Malmö. Buss mötte där och transporterade oss till Ystad. Framkomna möttes vi av meddelandet att brand utbrutit på en stor gård i Krageholm, ett par kilometer norr om Ystad. Det var att raskt hem och dra på den medhavda uniformen för att bege sig dit. Men det var redan fyra brandkärer i arbete på brandplatsen och det hade gjorts vad som göras kunde för att rädda de byggnader, som lågo närmast den brinnande log-

byggnaden. Vi blevo så gott som omedelbart hem-
pmitterade.

*

Onsdagen den 19 september firade Frivilliga brandkåren i Ystad, mera populärt kallad "Frivilligan", sin 112-årsdag under traditionella former. Det var sprutövning på Stortorget dels med den gamla hand-sprutan från år 1839 och dels med motorsprutor och slangledning från vattenpost. Allt gick som det brukar göra och det unga Ystad lät sig med förtjusning duschas av vattenstrålarna liksom de alltid har gjort. Efter sprutövningen samlades kår och gäster till den traditionella festen, som började med chefsens välkomstord samt en skål i punsch. Därefter trädde dansen till Frivilligans musikkår (obs. inga damer har någonsin varit närvarande vid dessa tillställningar). Vid 21-tiden serverades den utmärkta supén och strax efter kl. 22 var kåren färdig för uppbrott. Sedan chefen tackat kåren och Du gamla, du fria sjungits följdes först chefen och därefter secondchefen hem till sina resp. bostäder. Som det brukar stå i tidningsreferaten dagen efter varje sådan fest: "Visst icke för att de behövde stödjäs, utan av gammal tradition".

Sättaren.

Brandmästare

med huvudsaklig arbetsuppgift att förrätta brandinspektioner inom industriområdet och ha tillsyn över all brandmateriel samt att biträda vid utbildning och övningar med industribrandkår och verk-skydd. Sökanden skall ha genomgått brandmästarkurs kat. I vid Statens Brandskola och skall ha flerårig väl vitsordad praktik vid större yrkesbrandkår, helst från industribetonad ort. Blivande be-fattningshavare är skyldig bebo anvisad bostad och härför erlagga fastställd hyra. Svar med merit-förteckning, betygsavskrifter, löneanspråk och referenser samt uppgift om tidigaste tillträdesdag sän-des före den 3 december till

ASEA
Driftkontoret
Ludvika

FORETAGET ANSLUTET

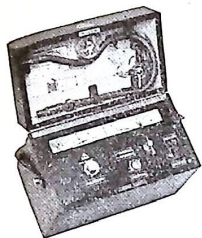
Brandskyddsledare

Vi söker en erfaren brandman, ev. pensionerad brandförman e. d., som skall leda och öva vår industribrandkår, vårda brandmateriel, föreslå lämpliga brandskyddsåtgärder m. m. samt i mån av tid utföra visst expeditjonsarbete.

Svar till AB Gense, Eskilstuna.

PROVAPPARATER

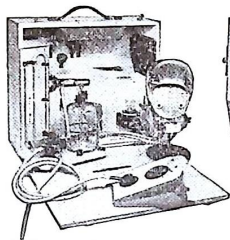
Med DRÄGER VENTILPROVARE kontrollerar Ni tätteten på utandningsventilerna på Edra helmasker.

DRÄGER PROVAPPARAT FÖR SYRGASAPPARATER

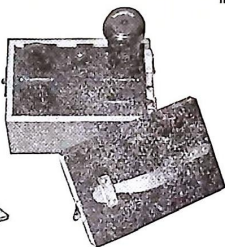
Med denna provapparat kontrollerar Ni på en syrgasapparat

- a) den konstanta doseringen
- b) tätteten
- c) övertrycksventilens motstånd
- d) när lungautomaten träder i funktion

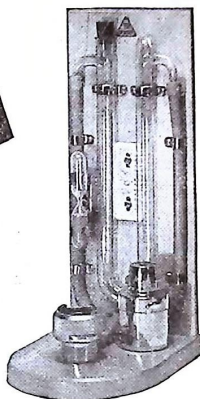
DRÄGER TÄTHETSPROVARE FÖR HELMASKER

Denna tättetsprovare användes för att konstatera huruvida Edra helmasker är täta. Tättetsprovaren levereras komplett med alla tillbehör. Anslutning kan ske antingen till kompressor eller till den medföljande blåsbälgen.

DRÄGER FILTERPROVARE

Andningsmotståndet i de vanliga rökmaskfiltren mätes i mm v.p. vid en luftgenomströmning av 30 l/min. Med en filterprovare kan Ni lätt mäta andningsmotståndet i Edra filter.

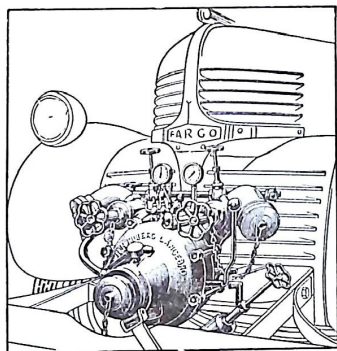
Ring eller skriv till oss, så skall vi gärna lämna kompletterande upplysningar!

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 · STOCKHOLM · Telefon 67 91 30 (växel)

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakivering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L Ä N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Den NYA, godkända brandsprutan

“VIGIL”

CO₂ “KUSTOS”

med flytande kolsyra och vatten

(även frostfritt eller s. k. “vätt”, samt skum)

Svensk tillverkning Billig laddning

EN kolsyretub — minst 4 utsprutningar

Brandredskapsfirman

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Göteborg

Tel.: 13 69 35

13 69 47

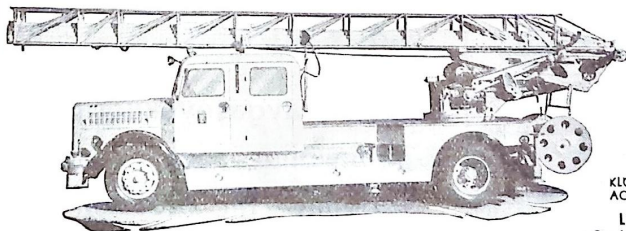
13 15 96

V Ä R L D S M Ä R K E T

M A G I R U S

M A S K I N

S T E G A R

MAGIRUS

KLOCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
AG WERK ULM - DONAU

LEVERANSER 1949-1951

Stockholm: 3 st. 30 m. stighöjd

Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd

Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd

Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd

Solna-

Sundbyberg: 1 st. 25 m. stighöjd

Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd

Trollhättan: 1 st. 25 m. stighöjd

Ostersund: 1 st. 26 m. stighöjd

Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 21 00 38, 21 09 26

Bemärkelsedagar**50 år**

Christer Möller, Sv. Brandkydds-föreningens sekreterare, är så väl känd bland landets brandbefäl, att han ej tarvar någon närmare presentation. Säkerligen kommer han också att få många bevis härpå, då han den 22 november blir 50 år.

Efter avlagd civilingenjörsexamen började Möller tidigt sin

brandkyddsskolning vid Statens provningsanstalts brandlaboratorium. Mera allmänt känd för landets brandmän blev han dock först, sedan han för nu mer än 15 år sedan inträdde i Svenska Brandkydds-föreningens tjänst. Inom det förebyggande brandkyddsarbetet har han där nedlagt och nedlägger ett av brandbefälet högt värderat arbete.

Bland alla de specialuppdrag, för vilka civilingenjör Möllers krafter tagits i anspråk, skall här endast nämnas hans verksamhet vid Statens brandskola, där han allt sedan skolans stort varit en regelbundet anlitad och mycket uppskattad lärare.

Christer Möllers omfattande tekniska kunnande tillsammans med klokhet, samarbetsvilja och kamratlighet har gjort honom till en över hela landet ofta anlitad föredragshållare och en lika ofta anlitad rådgivare åt brandbefälet i brydsamma situationer.

Femtioåringen hyllas varmt!

Redaktören.

NOTISER**Utnämningar.**

Till brandchef i Västerås har utsetts vice brandchefen därstädes, O. Werngren.

Till vice brandchef i Jönköping har utsetts brandkaptenen därstädes, G. Sunesson.

Till brandkapten i Jönköping har utsetts t. f. brandkaptenen i Västerås, M. Bergman.

Nya kungörelser och förordningar.

Kungl. Maj:ts *Vägförordning* av den 28 september 1951 (SF nr 648/1951).

Kungl. Maj:ts kungörelse om auktorisation av enskilda bevakningsföretag av den 28 september 1951 (SF nr 640/1951).

Brandmännens Handbok.

Skånes Brandmäns Kamratförening, bestående av brandmän från 8 städer i Skåne och Blekinge, har utgett en matrikel med samma namn som rubriken. Förutom diverse personliga uppgifter om samtliga brandmän i dessa städer med fotografier återfinnas flera små intressanta uppsatser i olika ämnen på det brandtekniska området.

Bilaga.

Som bilaga till detta nummer följer prenumera-tionslista.

50 år.

6/12 Eriksson, C., v. Brandchef, Lycksele.

40 år.

3/12 Zetterberg, G., Brandmästare, Sigtuna.

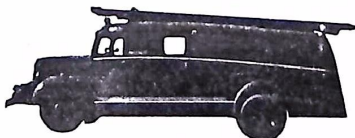
11/12 Carlman, O., Brandkapten, Malmö.

Brandbil modell BRISSMAN, med svängt, bakåtlutande tak,

plats för 800 meter slang, tank om 800 liter, 2000 min/lit. frontpump. Levereras komplett med chassi och pump eller byggas på egna chassi. Leveranstid för närvarande c:a 3 mån.

Billiga priser.

Begär offert.

BRISSMANS BRANDREDSKAP

HALMSTAD

Telefon 3333

NYHET FRÅN BRISSMANS

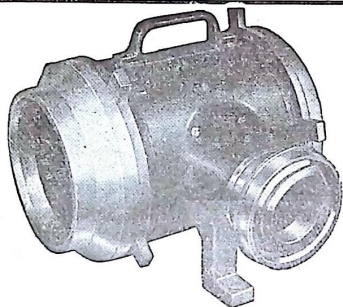
Lättmetallshjälm med ställbar inredning.

Storleken kan ändras upp till 3 cm. på ett par minuter. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmens är helt krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälm har 3 gånger bättre värme-skydd än lackerade stålhjälm.

C:a 30.000 hjälmur sålda sedan 1938. Finnas för omgående leverans. Sändas kostnadsfritt till på-seende. — Gamla hjälmur kunna även förses med den nya inredningen och ompoleras.

Brandbilar och all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Inneh. f. Brandmäst. F. Brissman, **Halmstad**. Tel. 3333

AMASON

för snabb och effektiv
SLANGTVÄTT
samt all övrig

BRANDMATERIEL

från

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5 MALMÖ Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

för Svenska Brandkårernas Riksförbund

C. C. Sporrong & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKÄRER byggas vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap.

Tillverkning av: *Slangväskor, slanglådor och vatten-tankar m. m.*

(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRAN, KALMAR

Ulfeldsgatan 16

Tel. 129 76 - verkst. 161 76

BESTÄLLNINGSLISTA å litteratur

Antal ex.

<i>Allmänna grunder och förfaringsått vid eldsläckning</i> , av R. Stridbeck, 1944	å 1:—
<i>Allmänna synpunkter på bebyggelse med hänsyn till brandrisk och släckningsmöjligheter</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
<i>Anvisningar för landsbygdens brandsynejörrättare vid utskrivande av brandsyneprotokoll</i> , av E. Rosinander, 1945	å 0: 75
<i>Brandbefälet inför nya byggnadslagstiftningen</i> , av E. Ström, 1948	å 0: 75
<i>Brandfarliga elektriska anordningar</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
<i>Brandförsvarshandbok för kraftanläggningar</i> , 1946	å 3:—
<i>Brandpumpar. Funktion och användning</i> , av H. A:son Moberg och K. Brandsjö, 1951	å 1:—
<i>Brandskyddet på lantgårdar</i> , av R. Götherström, 1945	å 0: 75
<i>Brandsyn i offentliga samlingslokaler</i> , av T. Mohlin, 1946	å 0: 50
<i>Brandsyn å bostadsbus</i> , av V. Tell, 1951	å 0: 75
<i>Brandsyn å industrier</i> , av Chr. Möller, 1945	å 0: 75
<i>Brandsyneprotokoll (148×210 m/m) i häften om 50 duplikat</i>	å 2: 75
„ (210×297 m/m)	å 0: 06
„ (210×297 m/m) i häften om 25 duplikat	Minst 100 ex. å 5:—
<i>Eldsläckningslära</i> , av R. Stridbeck och C. Bergström, 1946	häft. å 4:—
	inb. å 6: 50
	å 2:—
<i>Eldsläckningsräkningar</i> , häfte om 20 omgångar, 1950	å 0: 50
<i>Eldsvådors förebyggande. Handledning för brandcheferna i våra mindre samhällen</i> , av R. Stridbeck, 1931	å 0: 50
<i>En brandkår och dess försäkringar (särtryck)</i> , 1949	å 2:—
<i>Formulär till årsberättelse</i> , block om 20 blad, 1948	å 0: 50
<i>Grunder och principer för brandväsendets ordnande i våra samhällen och på landsbygden</i> , av R. Stridbeck, 1942	å 2:—
<i>Handbok i brandundersökningar</i> , av J. Sundin, 1949	å 0: 50
<i>Handbok i oljeledning</i> , av A. Billberg, 1949	inb. å 5:—
<i>Handeldsläckningsapparater</i> , av S. Westling, 1948	inb. å 16:—
<i>Handledning i eldsläckningstjänst</i> , av B. Hermanson, 1947	å 0: 25
<i>Hjälpreda för landsbygdens brandsynejörrättare</i> , av V. Tell, 1951	å 3: 50
<i>Hydrodynamik</i> , 1936	å 1:—
<i>Instruktion för motorsprutskötare</i> , av P. Lundgren, 1945	å 0: 50
<i>Lagar och förordningar ang. eldfarliga oljor och explosiva varor</i> , av V. Sommar, 1950	å 0: 75
<i>Motorsprutor och tryckslang i landsbygdens brandförsvar</i> , en redogörelse 1944	å 0: 50
<i>Nya förordningen om explosiva varor</i> , av A. Billberg (särtryck), 1949	å 1:—
<i>Om brandchefens skyldigheter och rättigheter enl. den nya brandlagstiftningen</i> , av A. Ekberg, 1945	å 0: 25
<i>På eldsvådeplatsen</i> , av P. Lundgren, 1942	å 0: 50
<i>Räknesticka för beräkning av vattenmängder m. m., jämte beskrivning</i> , 1947	å 0: 50
<i>Rökskyddsmaterielen vid mindre brandkärer</i> , av V. Sommar, 1948	å 6:—
<i>SBF:s principritningar, större formatet</i> , 1951	å 0: 75
„ mindre formatet, 1951	å 12:—
<i>Skogsbrandsläckningens teknik</i> , av R. Hjorth och T. Mohlin, 1951	å 8:—
<i>Skorstenskonstruktioner</i> , av C. Norman, 1945	å 1: 25
<i>Slangar</i> , 1935	å 0: 75
<i>Uppvärmningsanordningar</i> , av Chr. Möller, 1945	å 0: 50
<i>Utbildningsreglemente för brandkärer</i> , av B. Hildebrand, 1951	å 0: 75
	häft. å 4: 50
	inb. å 6: 50

Obs! Bladet är perforerat i kanten och kan utrivnas.

Broschyerna "Brandpumpar. Funktion och användning" och "Brandsyn på bostadshus" äro under omarbetning. De kunna beräknas vara färdiga för leverans i slutet av året.

BILDBAND

till hjälp i utbildningsarbetet.

Nedanstående bildband, som utarbetats av Svenska Brandkärernas Riksförbund, visa olika brand- och livräddningsredskaps användning enligt utbildningsreglementet. De åtföljas av textlista till föreläsarens ledning. Beställ här:

Band		Antal ex.
1. Slangutläggning	å 6:—
2. Livräddningsredskap	å 6:—
3. Skarvstegar	å 6:—
4. Motorsprutans angöring vid öppet vatten	å 6:—
5. Vintertjänst	å 9:—
6. Utskjutsstege	å 7:—
7. Brandsläckningstaktik	å 7:—
8. Rökskydd — filterskydd	å 10:—

Rekvirera med användande av detta beställningsblad!

Apparater för visning av bildband finnas vid många av brandkårsförbunden. Dessutom bl. a. vid civilförsvarsförbunden i länen och de större civilförsvarsföreningarna.

REKVISITION

Från Svenska Brandkärernas Riksförbund, Jakobsgratan 14, Stockholm, beställes omstående litteratur (ovanstående bildband) att sändas mot postförskott till

.....
Namn

.....
Titel

.....
Adress

(Obs! Skriv tydligt, gärna textat)